

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 29. marts 2018

Kirke dag: Skærtorsdag/B

Tekst: Sl 116; 1 Kor 11,23-26; Joh 13,1-15

Salmer:

SK: 456 * 466 * 373 * 178 * 439 * 470 * 473 * 181

LL: samme

Palmesøndag var det gennemgående tema i prædikenen den ene og de mange og kærlighed til og hyldest af Jesus, i evangeliet tydeliggjort ved Maria, der salvede Jesus, og folkeskaren, der sluttede op omkring ham ved indtoget i Jerusalem.

På en måde er det samme tema lidt fremme i beretningen om Jesu og disciplenes sidste måltid, den ene og de mange. Jesus, som godt ved, hvad dette måltid leder til, og hvad der videre skal ske, og de mange, disciplene, der ikke rigtig ved, hvad det hele handler om. Jo, Jesus har talt om lidelse, død og opstandelse; men de ved ikke rigtig, hvad han mener med det. Og nu forleden dag, ved indtoget, det var jo helt fantastisk. Men Jesus greb ikke chancen. Det, for nu at udtrykke det på nutidsdansk, det momentum, der lå i det hele, blev ligesom ikke ført ud i livet. Jesus lod det løbe ud i sandet. Og i de efterfølgende dag, mandag, tirsdag og onsdag, var der lige som heller ikke optræk til at følge op på det. Så hvad vil Jesus egentlig? Hvad med alle forventningerne? Deres, folkets.. Hvad er der lige blevet af Messiasforventningerne og Gudsrigets frembrud?

Og nu spiser de påskemåltidet. Samlet i inderkredsen. Stille. Eller har der været lystig snak hen over bordet? Blandt de mange er der også en, der er ene. Judas Iskariot, som skulle

forråde ham. Jesus vidste om Judas, men Judas vidste ikke om Jesus.

Da vi sidst havde spaghettigudstjeneste, skulle jeg i prædikenen tage udgangspunkt i det, at der kom gæster i et hjem. Jeg spurgte børnene, hvad man så kunne gøre, for at gæsterne havde det godt og følte sig velkomne. En svarede, at man kunne give dem et tæppe at tage om sig. En pige sagde, at før de kom, kunne man rydde op og gøre rent (jeg syntes, at hun lød lidt for meget som min kone). Og nogle af børnene kom også frem til, at man kunne give dem noget at drikke, og i den sammenhæng også noget at spise. Men fælles for alle børnenes svar var, at gæsten skulle føle sig værdsat og hjemme, have det godt.

Jeg tror også, at disciplene og Jesus havde det godt ved måltidet. Trods misforståelser, bristede forventninger – efter korsfæstelsen er der jo disciple, der helt konkret siger: Vi havde håbet, at han..., men nu er han død, og endda også forsvundet fra graven. Det er højtid og højtideligt. Samtidig tror jeg også, at der er en lidt intens stemning. Vi får jo ikke refereret alt, hvad der er blevet sagt imellem dem. Men jeg tror ikke vittighederne er fløjet hen over bordet. Jeg tror måske endda at stemningen har været lidt spændt, anspændt, i lyset af, at den ene ved, hvad der skal ske, og de mange er fuldstændig i vildrede hermed. Jeg tror, de har lidt svært ved at finde sig selv, de mange; mens den ene har fuldstændig ro og véd sin plads. Men har de følt sig værdsat – den ene eller de mange?

Jeg tror, at stemningen om bordet har været lidt, som hvis vi er sammen med nogle mennesker, som vi – efter aftale - skal have en snak med. Men vi spiser lige lidt sammen først. Så kan man godt få den her lidt mærkelige følelse: er det her det sidste måltid, vi deler sammen, ja, det kommer jo helt an på, hvad der

kommer ud af vores samtale bagefter. Og man forsøger både at være fri og hjertelig, men bagved ligger jo hele tiden usikkerheden og den forestående samtale. Snakken over maden kan i sådanne situationer være lidt anstrengt. Til gengæld, så er alle vildt ivrige efter at bære ud efter maden. Endelig kan man med en god undskyldning af god vilje, forlade bordet og være lidt konkrete. Jeg tror, at Jesu og disciplenes måltid godt kan have haft denne karakter. Nu skal vi have det rigtig hyggeligt, og ja, ih hvor har vi det hyggeligt.

Og i baghovedet ligger hele tiden den bange anelse. I søndags, da Maria brød krukken med den meget dyre salve og salvede Jesu fødder, da talte han også om død. Til gengæld sagde han intet om det, da folkeskaren hyldede ham med palmegrene.

Jeg tror, de har haft det godt. Og alligevel har de været bragt lidt ud af deres, som det hedder på nudansk, deres komfortzone. De har ikke rigtig vidst, hvor de havde situationen. De har måske ikke rigtig vidst, hvor de havde ham, hinanden eller sig selv. Og så kan man godt føle en vis ubehag. Hvad forventes af mig, hvordan skal jeg nu sidde osv. Den følelse tror jeg godt, vi kan opnå lidt af her i kirken, i hvert tilfælde følelsen af at være bragt ud af vores komfortzone. Så nu vil jeg bede Jer alle om at samles på disse bænke, og I må ikke sætte Jer ved siden af den, I sidder ved siden af nu. I må ikke engang sidde på samme bæk, som Jeres nuværende sidemand/-dame. Og vi fylder bænkerne op, helt op.

Jeg ved, at nogle af Jer er nu ikke helt så afslappede som for et øjeblik siden. Det er lidt mere pinligt, hvis man falder i søvn ved siden af en ”fremmede” end ved siden af ens egen.

Men denne uncomfortzone blev endnu værre for disciplene. De havde godt bemærket det. Der var ingen, der havde vasket

deres fødder inden måltidet. Vejens støv og snavs klæbede stadig ved fødderne. Men, hvad? Alle vidste om det, men ingen gjorde noget ved det, for det var jo ikke deres opgave. Måske kunne de alle lugte hinanden, men de sagde ingenting. Vi lader som ingenting. Og det kan i hvert tilfælde ikke være min opgave – at rydde op efter de andre. For ikke at tale om at vaske deres fødder.

Og hvor gør man så lige af sig selv, når så en af de andre alligevel tager opgaven på sig, den ringeagtede opgave, som der ikke stod navn på? Hvor gør man lige af sig selv, når det er mesteren, værten, Herren, der tager opgaven på sig? Det ser simpelthen for dumt ud at ville tage opgaven nu. Nej, Peter, du havde chancen før, men du greb den ikke, så nu gør jeg det!

Nej, sådan hænger det ikke sammen. Det var slet ikke meningen, at nogle af dem skulle have taget opgaven. Den opgave var lagt hen til Jesus. Han kunne så let som ingenting have bedt en om at gøre det, vaske de andres fødder, og efterfølgende have brugt det som en lærefortælling, et skoleeksempel, på at gøre det nødvendige for hinanden. Uanset hvem af dem, han havde bedt om det, havde gjort det, nok ikke gladelig, men han havde gjort det. Men det var slet ikke sådan det skulle være. Jesus skulle gøre det. Jesus skulle gøre det.

Af to årsager. Og lad mig tage den sidste først. Det er den, Jesus selv lægger op til i slutningen af forløbet. Når han, deres Herre og Mester, har taget den usleste gerning op, så er ingen gerning for ussel for dem at gøre for hinanden. Den nødvendige gerning kan ikke skydes fra til en anden. Vi kan ikke undskylde os med, at det må være en andens opgave. Ikke engang i det stille sind og lade som ingenting. Den nødvendige opgave er min, når det er mig, der er ved den, og ingen opgave for hinanden, for et medmenneske, er for ussel.

Jesus belærer her sine disciple om tjenersindet. Og han har brugt sig selv som forbillede. Alle andre, der efterfølgende gør sig selv for stor, for fin, for vigtig til den nødvendige opgave for hinanden, om den er nok så ringeagtet, gør sig selv større, finere og vigtigere end Jesus.

Personligt kan jeg godt blive en lille smule irriteret over måden, denne fortælling om Jesus og disciplenes måltid ender på. For hvis ikke vi er opmærksomme på hele handlingsforløbet, så kommer vi nemt til at stå med handlingens slutning som klimaks, og dermed også som det vigtige. Og inden vi ser os om, så handler for os Jesu handling ved det sidste måltid om næstekærlighed og betydningen af det. Og der er intet galt med næstekærlighed, det er bare ikke nok i denne sammenhæng. Og hvis det endelig er, så kunne hele dette setup være lavet af enhver ideologisk fører, religiøs leder, idealistisk fantast, humanist eller politiker, der har været med til at vedtage menneskerettighederne, en skolelærer eller en forælder. Der er intet nyt under solen i denne sammenhæng. Ingen kan ikke gå ind for næstekærlighed, og slet ikke inden for den snævre kreds af ligesindede.

Jeg må indrømme, at jeg er blevet overfølsom over for alt, hvad der kobler næstekærlighed og kristendom sammen. Der tændes nogle advarselsslamper, fordi det ofte bliver gjort til sagen, til dét, det handler om. Og det er det ikke. Og det er det ikke, fordi Jesus selv viser os det og siger det til os. Vi skal ikke engang lave en masse teologiske krumspring for at se det eller forstå det rigtige i det. Jesus siger det til os, også i dag. Vi skal derimod vende og dreje Jesu ord i alle retninger, for at få det til kun at handle om næstekærlighed. Vi kan også sige det på en anden måde: ikke enhver næstekærlig er kristen, men enhver kristen bør have næstekærlighed, for vi har et forbillede i Jesus, i Kristus, selv.

Jesus siger det selv. Han vasker disciplenes fødder. Heller ikke dette fatter disciplene, da det sker. Lad mig lige lave en (): Det er bemærkelsesværdigt så ofte, og i så afgørende situationer, at der står om disciplene, at de ikke fatter en brik af det hele. De forstår ikke. Alligevel gør det noget ved dem, for tidligere, da Jesus engang spurgte dem, om de også ville forlade ham, svarede de: ”Herre, hvem skal vi gå til? Du har det evige livs ord, og vi tror, og vi ved, at du er Guds hellige.” Og selv om de ikke *forstår* ret meget, så gør Jesus des mere for dem. Det trøster jeg mig selv med en gang imellem. ()

Jesus vasker deres fødder. Selvfølgelig protesterer Peter. Det er alligevel for pinligt. Hans uncomfortzone er nu direkte pinlig og ubehagelig. Men så siger Jesus det, som er årsagen til, at denne opgave ikke kunne være gjort af de andre, men kun af ham selv. Og det er så meget værd, at lægge mærke til rækkefølgen i det, Jesus siger: ”Hvis jeg ikke vasker dig, har du ikke lod og del sammen med mig.” Jesus yder noget, Jesus gør det ene nødvendige, for nu at citere hans egne ord til Maria tidligere, Jesus gør, og det bringer Peter fortjeneste. Det er fuldstændig omvendt af normal tankegang, at vi skal yde for at nyde. Jesus siger til Peter: Først skal du nyde, siden skal du yde. Jesu handling knytter Jesus og Peter til hinanden. Og det er her, at Jesus er inde ved selve kernen i kristenlivet. Have lod og del med. At være kristen er at være i Kristus, og deri gøre som Kristus forbilledligt viser os. Først skal vi lade Kristus gøre det nødvendige for os, og deri, ikke dernæst, men deri, skal vi være Krist-lige.

Derfor er Herrens måltid, nadveren, aldrig de frommes måltid. Det er aldrig de rigtiges måltid. Det er heller ikke måltidet for de værste syndere. Det er Herrens måltid, hvori han rækker os

sig selv som det ene nødvendige, og derved får vi lod og del med ham.

Herren bader os i dåben. Herren bespiser os i nadveren. Herren frelser os ved korset. Herren er nådig og barmhjertig. Hvis ikke Herren gør, har vi ikke lod og del sammen med ham. Og i det, Herren gør er vi rene for ham. Deri må vi have frimodighed til at gå med syndernes forladelse og Guds velsignelse, og være Krist-lige og yde det nødvendige for mennesker, at de kan nyde Guds kærlighed gennem os. Men det hele begynder med, udspringer af og skal pege hen på ham, som gør det nødvendige for os og giver os lod og del med ham i hans kors, død og opstandelse til Guds herlighed.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen